

Arboretum na Bukovině bylo založeno kolem roku 1860 majitelem hruboskalského panství **Janem Křtitelem knížepánem z Aehrenthalu** s odbornou pomocí lesníka **Leopolda Angra**. Leží při cestě mezi zámkem Hrubá Skála a hradem Valdštejn. Celková rozloha oplocené části je 2,73 ha. Původním prvkem v arboretu je i hrázděný altán ve švýcarském stylu, který kdysi sloužil k odpočinku šlechtě ze zámku. Dnes je altán součástí kulturní památky **Zámek Hrubá Skála**.

Arboretum je jednou z **nejstarších pokusných ploch** zaměřených na zavádění cizích dřevin na naše území, tzv. introdukce. Naleznete zde několik desítek cizokrajných i domácích druhů a kulturních odrůd dřevin. Díky značnému stáří většiny zde rostoucích dřevin můžete spatřit některé stromy ve velikosti, která se naskytne opravdu jen výjimečně. V případě některých druhů (např. jedle obrovská, douglaska tisolistá) se jedná patrně o první pokusy s pěstováním na území Čech. Výsadby se neomezovaly pouze na vlastní plochu arboreta, ale existují i záznamy i z dalších míst Hruboskalska.

K prvním cizokrajným dřevinám zde vysázeným patří **douglaska tisolistá** (*Pseudotsuga menziesii*). Z poznámek lesníka Angra lze usuzovat, že zde byla poprvé vysázena roku 1857. Postupně byly vysazovány další druhy dřevin, a sice **jedle obrovská** (*Abies grandis*), **jedle kavkazská** (*Abies nordmanniana*) a **jedlovec kanadský** (*Tsuga canadensis*). Tyto druhy se ve starých exemplářích v arboretu zachovaly dodnes. Mezi dalšími vzrostlými jehličnany najdeme **smrk ztepilý** (*Picea abies*), či **modřín euroasijský** (*Larix × eurolepis*). Z listnáčů pak domácí **buk lesní** (*Fagus sylvatica*), **dub letní** (*Quercus robur*) a **dub zimní** (*Quercus petraea*), které se zde nacházejí i ve vzácných formách, z cizích pak **dub červený** (*Quercus rubra*) nebo **liliovník tulipánokvětý** (*Liriodendron tulipifera*).

Od založení arboreta před více než 150 lety mnoho původních stromů již uhynulo (odhadem dvě třetiny). Řada z nich byly druhy, které zde nenašly vhodné podmínky a později byly nahrazeny novými výsadbami, např. **platan javorolistý** (*Platanus × hispanica*). Mezi nejmladšími výsadbami nalezneme i dříve nepěstované druhy, např. **sekvojovec obrovský** (*Sequoiadendron giganteum*), **jinan dvoulaločný** (*Ginkgo biloba*) či **katalpu trubačovitou** (*Catalpa bignonioides*).

Navzdory významu arboreta nebyly jeho osudy příliš šťastné. Zejména v období druhé světové války arboretum zcela zpustlo. Po roce 1945 jej získal stát a péči převzaly Státní lesy. Koncem padesátých let, kdy jej spravoval Lesní závod Lomnice nad Popelkou, byla provedena revize dřevin, plocha arboreta byla vyčištěna a nově oplocena. Vzrostlé stromy byly uvolněny a označeny jmenovkami. Později správa přešla na Lesní závod Hořice v Podkrkonoší. Od roku 1955, po zřízení **Chráněné krajinné oblasti Český ráj**, se na správě a péči o arboretum podílejí obě organizace. Od roku 1998 je arboretum součástí **přírodní rezervace Hruboskalsko** a od roku 2000 jsou zdejší stromy vyhlášeny za památné.

V letech 2016 – 2021 prošlo arboretum celkovou revitalizací. Staré stromy byly důkladně ošetřeny a na základě historických podkladů byly vysazeny nové druhy dřevin, některé zcela ojedinělé i ve světovém měřítku. Všechny nové výsadby projdou v budoucnu odbornou probírkou, proto je v této mapě nenajdete. Zároveň prošla rekonstrukcí i návštěvnická infrastruktura.

Vydalo Středisko ekologické výchovy Český ráj
ve spolupráci se Správou CHKO Český ráj.
Třetí, aktualizované vydání, 2024.

ARBORETUM BUKOVINA

Zajímavé dřeviny v Arboretu Bukovina:

- 1 douglaska tisolistá (*Pseudotsuga menziesii*)
- 2 jedlovec kanadský (*Tsuga canadensis*)
- 3 zerav obrovský (*Thuja plicata*)
- 4 jedle kavkazská (*Abies nordmanniana*)
- 5 jedle obrovská (*Abies grandis*)
- 6 habr obecný (*Carpinus betulus*)
- 7 jedle bělokorá (*Abies alba*)
- 8 smrk ztepilý 'Mammilosa' (*Picea abies* 'Mammilosa')
- 9 ořešák černý (*Juglans nigra*)
- 10 smrk ztepilý (*Picea abies*)
- 11 smrk východní (*Picea orientalis*)
- 12 modřín opadavý (*Larix decidua*)
- 13 modřín euroasijský
(*Larix × eurolepis*;
L. decidua × *L. kaempferi*)
- 14 borovice rumelská
(*Pinus peuce*)
- 16 břiza bělokorá (*Betula pendula*)
- 17 pěnišník (*Rhododendron* sp.)
- 18 zeravinec japonský (*Thujopsis dolabrata*)
- 19 sekvojovec obrovský (*Sequoiadendron giganteum*)
- 20 jinan dvoualočný (*Ginkgo biloba*)
- 21 lípa srdčitá (*Tilia cordata*)
- 22 buk lesní (*Fagus sylvatica*)
- 23 buk lesní 'Atropunicea' (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea')
- 24 katalpa trubačovitá (*Catalpa bignonioides*)

- 25 javor mléčný neboli „mléč“ (*Acer platanoides*)
- 26 javor horský neboli „klen“ (*Acer pseudoplatanus*)
- 27 dub letní (*Quercus robur*)
- 28 dub zimní (*Quercus petraea*)
- 29 dub zimní 'Muscaviensis'
(*Quercus petraea* 'Muscaviensis')
- 30 dub zimní 'Giesleri'
(*Quercus petraea* 'Giesleri')

- Legenda:**
- výrazný strom
 - strom/keř
 - pěšina
 - velká cesta
 - skalní útvary
 - socha

- 31 dub červený (*Quercus rubra*)
- 32 platan javorolistý
(*Platanus × hispanica*)
- 33 liliovník tulipánokvětý
(*Liriodendron tulipifera*)

hrad
Valdštejn

zámek
Hrubá skála

